

PEG-sonde

INHOUD

1	Wat is een PEG-sonde	4
2	Ingrep en nazorg	5
	2.1 Voorbereiding	5
	2.2 Plaatsing	6
	2.3 Nazorg	6
3	Gebruik van de PEG-sonde	9
4	Verwijderen van de PEG-sonde	9
5	PEG-J-sonde	8
6	Ballonsonde	9
7	Complicaties en problemen	12
8	Extra informatie	13

Beste patiënt

Je arts heeft beslist dat het plaatsen van een PEG-sonde bij jou aangewezen is om volwaardige (vloeibare) voeding, ook wel sondevoeding genoemd, te kunnen toedienen rechtstreeks in de maag.

In deze brochure geven wij je meer informatie over de PEG-sonde en de plaatsing ervan.

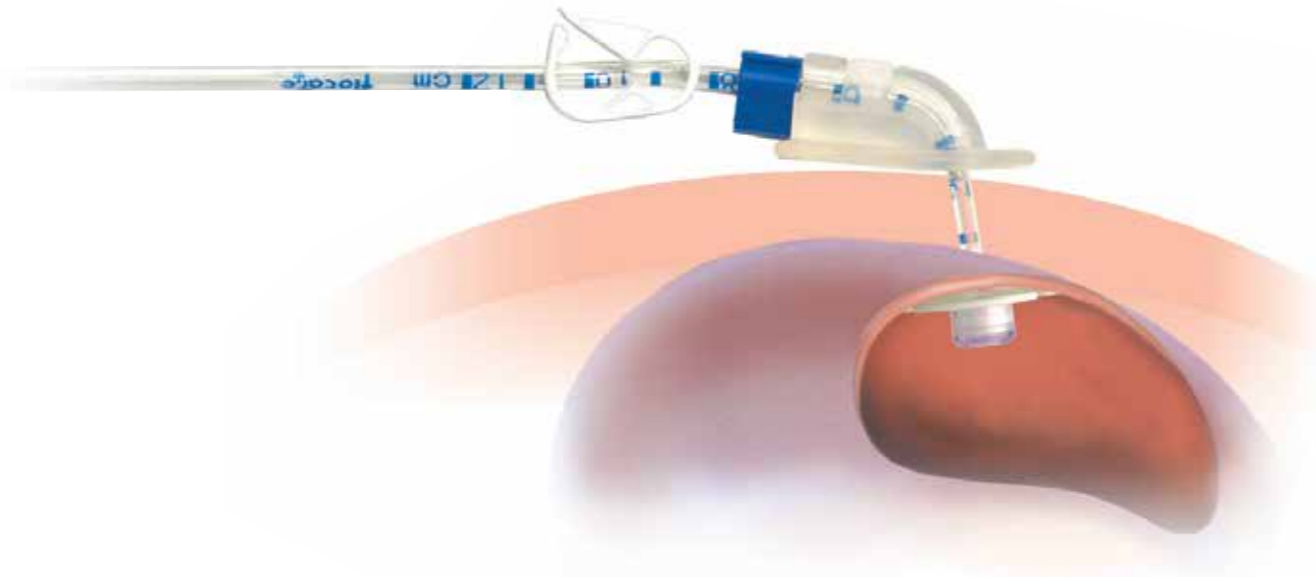
Als je na het lezen van deze brochure nog vragen hebt, aarzel dan niet om contact op te nemen met je behandelend arts of verpleegkundige.

1 Wat is een PEG-sonde?

PEG staat voor **P**ercutane **E**ndoscopische **G**astrostomie.

Een PEG-sonde is een buisje dat een verbinding vormt tussen de buitenwereld en de maag. Op die manier wordt de weg die het voedsel normaal aflegt van de mond naar de maag vervangen.

Langs de PEG-sonde kunnen water, voeding en (sommige) geneesmiddelen toegediend worden. De sonde blijft ter plaatse door een inwendig en uitwendig fixatieplaatje.

2 Ingreep en nazorg

2.1 Voorbereiding

- Het kan zijn dat inname van bloedverdunnende medicatie gestaakt moet worden. Meld daarom steeds aan je behandelend arts welke medicatie je inneemt.
- De ingreep gebeurt onder algemene anesthesie of narcose. Je moet zes uur voor de plaatsing nuchter zijn, wat betekent dat je niet mag eten en drinken of roken. Medicatie die hierdoor niet werd ingenomen, kan je normaal na de procedure innemen.
- Het plaatsen van een PEG-sonde gebeurt ofwel tijdens een ziekenhuisopname ofwel via het dagziekenhuis als je van thuis komt.
- Vlak voor de plaatsing van de PEG-sonde krijg je een eenmalige dosis antibioticum toegediend via een infuus om het risico op infecties te verkleinen. Maak daarom steeds melding van eventuele allergieën aan je behandelend arts.
- Vooraf moet je je tanden grondig poetsen en je mond spoelen (bijvoorbeeld met Corsodyl® of Perio-Aid®). Als je een tandprothese hebt, zal op voorhand gevraagd worden om deze te verwijderen. Indien nodig wordt de huid ter hoogte van de buikstreek onthaard.
- Je krijgt een operatiehemd om naar de ingreep te gaan.

2.2 Plaatsing

De plaatsing van de PEG-sonde gebeurt onder korte algemene anesthesie of narcose. Een gastroscoop (een flexibele slang) wordt via de mond ingebracht om vervolgens de slokdarm, maag en het begin van de twaalfvingerige darm te inspecteren. Als een goede plaats in de maag gevonden is, wordt er een zeer kleine opening gemaakt in de buikwand waarlangs de PEG-sonde naar buiten wordt gebracht. De ingreep duurt ongeveer 30 minuten.

2.3 Nazorg

De eerste dagen staat de (thuis)verpleegkundige in voor de dagelijkse verzorging en nauwgezette inspectie van de huid rondom de sonde.

Eerste 10 dagen

- Dagelijks moet gecontroleerd worden of de sonde goed gefixeerd zit, dat er met andere woorden geen grote beweging mogelijk is tussen de sonde en de huid. Daarnaast gebeurt er een inspectie van het verband en de huid. Is het verband vochtig of ziet de huid rond de insteekplaats er rood uit, dan wordt het verband vervangen en de huid rond de insteekplaats ontsmet met een waterig ontsmettingsmiddel. Nadien wordt een goede fixatie met de huid gecontroleerd. Het is normaal dat er de eerste dagen wat lichtrozig vochtverlies wordt afgescheiden rond de insteekplaats.

Nadien

- Als de insteekplaats goed genezen is, kan je zelf voor de verzorging instaan.
- De huid rondom de insteekplaats moet elke dag gewassen worden met water en zeep en nadien gespoeld en gedroogd worden. Een afdekkend verband kan, maar hoeft niet gebruikt te worden. De huid rond de insteekplaats is gevoeliger dan de huid eromheen, dit is volkomen normaal. Inspecteer zelf wel dagelijks de huid rondom de insteekplaats. Als je roodheid, zwellingen en/of een geel-groen etterig vochtverlies (dit is een teken van infectie, vaak samengaand met koorts) opmerkt of als de insteekplaats erg pijnlijk aanvoelt, contacteer je je (huis)arts.
- De sonde moet dagelijks doorgespoeld worden met minstens 50 ml water, ook als ze niet gebruikt wordt. Na elke sondevoeding en voor en na elke medicatietoediening moet de PEG-sonde hoe dan ook doorgespoeld worden.
- De PEG-sonde moet dagelijks 'gedompeld' worden. Deze handeling moet vermijden dat de inwendige fixatieplaat van de PEG-sonde in de maagwand zou ingroeien. Hierbij wordt het afdekplaatje even losgemaakt, de sonde wat dieper ingeduwd en 360 graden gedraaid. De verpleegkundige of thuisverpleegkundige zal je tonen hoe dit best gedaan wordt. Het 'dompelen' mag niet gebeuren zolang de insteekplaats nog niet geheeld is (dus zeker niet binnen de eerste 10 dagen na plaatsing van de PEG-sonde).

DOMPELEN

= op en neer bewegen van de PEG-sonde

1. Zorg ervoor dat de voedingsklem dicht staat.
2. Maak de PEG-sonde los uit de uitwendige fixatieplaat.
3. Schuif de uitwendige fixatieplaat enkele centimeters weg van de huid en onthoud de positie van de uitwendige fixatieplaat op de sonde.
4. Neem de PEG-sonde vast met duim en wijsvinger en breng deze een drietal centimeter naar binnen en vervolgens opnieuw naar buiten. Beweeg zo enkele malen heen en weer, de PEG-sonde mag hierbij ook rond haar as gedraaid worden.
5. Breng de PEG-sonde terug naar buiten toe en plaats de uitwendige fixatieplaat terug tot tegen de buikwand. Zorg voor een speling van maximaal tweetal mm. Dit is belangrijk om lekkage te voorkomen.

3 Gebruik van de PEG-sonde

Ten vroegste zes tot acht uur na plaatsing van de PEG-sonde kan deze gebruikt worden. Medicatie mag nooit samen met sondevoeding gegeven worden.

4 Verwijderen van de PEG-sonde

Als de PEG-sonde niet meer nodig is (als je dus opnieuw voeding via de mond kan innemen) kan er beslist worden om de PEG-sonde te verwijderen. Deze procedure gebeurt onder algemene anesthesie of narcose of na lokale verdoving van de keel.

Je moet zes uur voor de procedure nuchter zijn, wat betekent dat je niet mag eten en drinken of roken en dat er geen sondevoeding meer toegediend mag worden. Medicatie die hierdoor niet werd ingenomen, kan je normaal na de procedure innemen. Als je een tandprothese hebt, zal op voorhand gevraagd worden om deze te verwijderen.

De PEG-sonde wordt vervolgens verwijderd met een gastroscoop. De insteekplaats sluit zich spontaan binnen de 24 uur. Tijdens deze genezingsperiode volstaat een afdekkend verband.

5 PEG-J-sonde

Bij een **PEG-J-sonde** wordt eerst een PEG-sonde geplaatst zoals hierboven beschreven. Van zodra dit gebeurd is, wordt door de PEG-sonde een verlenging geplaatst onder vorm van een buisje. Dit buisje wordt met behulp van de gastroscoop tot in het begin van de dunne darm (jejunum) gebracht zodat de sondevoeding niet in de maag terecht komt, maar rechtstreeks in de dunne darm.

De voorbereiding, plaatsing en nazorg is nagenoeg dezelfde als bij de klassieke PEG-sonde, met uitzondering van het 'dompelen'. De PEG-J-sonde mag niet rond haar as gedraaid worden omdat het dunne buisje daardoor zou kunnen knikken, in de knoop geraken of zou kunnen terugvallen naar de maag

EEN VOORBEELD:

Bij personen met de ziekte van Parkinson wordt soms beslist om de specifieke medicatie rechtstreeks en continu toe te dienen in de dunne darm (Duodopa® via een pomp). Hiervoor is de plaatsing van een PEG-J-sonde nodig zoals hiernaast beschreven.

6 Ballonsonde

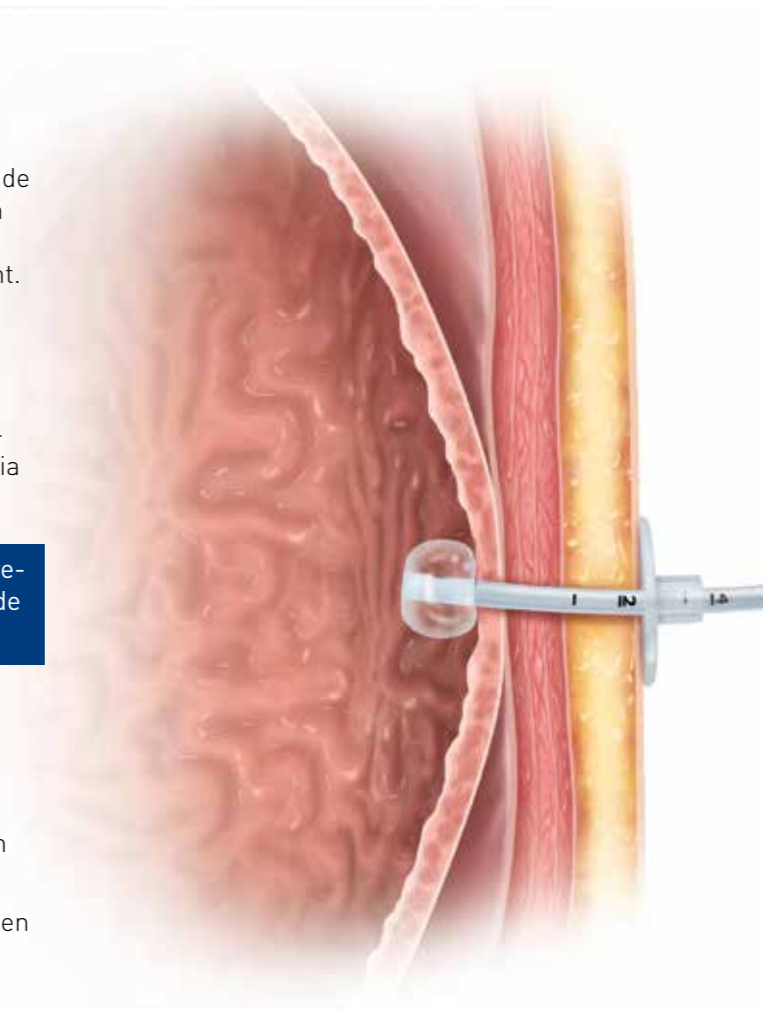
In sommige gevallen is het niet mogelijk om een PEG-sonde op de klassieke manier te plaatsen. In dat geval wordt een **PEG-sonde met een ballon** (en dus geen klassieke PEG-sonde met een inwendige fixatieplaat) in de maag gebracht.

De voorbereiding voor het plaatsen van een ballonsonde is nagenoeg dezelfde als bij de klassieke PEG-sonde. De plaatsing is het grootste verschil met de klassieke PEG-sonde: de PEG-sonde wordt ingebracht doorheen de buikwand in de maag, en niet langsheen de mond en de keel via de maag naar buiten gebracht.

Bij het plaatsen van een ballonsonde krijg je een reserve-sonde mee voor het geval de sonde zou uitvallen en/of de ballon zou scheuren. Meer uitleg vind je onder puntje 8.

De nazorg is nagenoeg dezelfde als bij de klassieke PEG-sonde, op twee uitzonderingen na:

1. Bij een ballonsonde zijn er twee draadjes onmiddellijk rond de PEG-sonde. Deze draadjes mogen na 10 dagen verwijderd worden.
2. De inhoud van de ballon moet wekelijks gecontroleerd en indien nodig aangevuld worden.

7 Complicaties en problemen

Ernstige complicaties zijn zeldzaam (minder dan 1/100 procedures).

Mogelijke problemen tijdens de ingreep:

- Ademhalingsproblemen door verslikken (aspiratie) of door het toegediend slaapmiddel (in de praktijk gebeurt de ingreep onder narcose met bescherming van de luchtweg, waardoor dit risico heel klein is).
- Allergische reactie op het toegediend antibioticum.
- Het plaatsen van de PEG-sonde is onmogelijk omdat er geen geschikte plaats gevonden wordt.
- Bloeding op de plaats waar de sonde wordt ingebracht of in de maagwand.
- Tijdelijk stilliggen van de darm (ileus).
- Ontstaan van een gaatje in de darm als deze tussen maag en buikwand ligt (perforatie).

Mogelijke problemen na de ingreep:

- Ontsteking van de huid rondom de sonde. Het gaat meestal om een lichte ontsteking die snel voorbijgaat.
- Lekkage langs de sonde.
- Pijn ter hoogte van het insteekpunt van de sonde.
- Ontstaan van wild vlees ter hoogte van het kanaal naar de maag.
- Verstopping van de sonde.
- Accidenteel verwijderen of uitvallen van de sonde.

8 Extra informatie

Bad of douche

De eerste 10 tot 14 dagen is de wonde nog niet geheeld en mag je geen bad nemen. Nadien kan je probleemloos in bad gaan op voorwaarde dat de PEG-sonde goed afgesloten is en de voedingsklem goed dicht staat. Douchen kan altijd als je de plaat afdekt, bijvoorbeeld met een plastic zakje. Na het bad of de douche droog je de zone rond de insteekplaats goed af.

De sonde is uitgevallen

➤ Binnen de eerste 10 dagen na plaatsing

Meld je zo snel mogelijk aan **via de dienst spoedgevallen** zodat met de dienst gastro-enterologie overlegd kan worden hoe de sonde opnieuw geplaatst kan worden. Probeer nooit om de sonde zelf opnieuw te plaatsen!

➤ Nadien

Spoel de sonde af met lauwwarm water en **plaats deze onmiddellijk opnieuw**. Op deze manier blijft de gemaakte verbinding met de maag intact, zo niet sluit deze toegang zich spontaan na enkele uren. Als dit niet lukt of als je weerstand ondervindt, stop dan met de poging om de sonde opnieuw te plaatsen en meld je aan via de dienst spoedgevallen. Er wordt dan beslist of de sonde daar al dan niet opnieuw geplaatst kan worden.

De PEG-sonde is verstopt

De sonde kan verstopping als ze niet of onvoldoende doorgespoeld wordt met water, door onvoldoende fijngemalen geneesmiddelen die door de sonde gespoten worden, of door andere voeding dan sondevoeding of water (soep, papjes, vloeistoffen, ...). Het doorspuiten van andere zaken dan sondevoeding, water of medicatie wordt dan ook ten stelligste afgeraden.

➤ Wat kan je doen om een verstopping van de PEG-sonde te voorkomen?

- Spoel de sonde dagelijks door met ten minste 50 ml water, ook als de sonde niet gebruikt wordt.
- Spoel de sonde door met minstens 50 ml water na elke toediening van sondevoeding en/of medicatie.
- Maak medicatie die geplet mag worden voldoende fijn, los ze op in water, zuig ze op met een grote spuit en spuit ze vervolgens door de sonde. Spoel de sonde nadien met minstens 50 ml water.
- Let op: niet elke medicatie mag geplet worden. Vraag hiervoor raad aan uw (huis)arts, (thuis)verpleegkundige of apotheker.
- Spuit enkel sondevoeding, water of medicatie door de sonde, geen andere voeding of vloeistoffen.

Wanneer moet ik mijn (huis)arts of (thuis)verpleegkundige contacteren?

- Als je koorts hebt.
- Als je een pijnlijke, rode, geïrriteerde of gezwollen huid hebt rond de insteekplaats.
- Als er lekkage is van sondevoeding rond de PEG-sonde.
- Als je aanhoudende pijn ervaart ter hoogte van de PEG-sonde.
- Als je weerstand ondervindt bij het inlopen van sondevoeding en/of toedienen van medicatie.
- Als de sonde uitvalt of verstopt is.

Wie contacteren bij problemen of vragen?

- (Thuis)Verpleegkundige
- Huisarts
- Behandelend arts
- Dienst gastro-enterologie, binnen de kantooruren (tel.: 09/246.71.00)
- Dienst spoedgevallen, 24 uur op 24 en 7 dagen op 7 (tel.: 09/246.98.00)

Deze brochure is gedrukt op maxioffset.
Papier afkomstig uit bossen die duurzaam
worden beheerd.

VOLG ONS OOK OP:

Gezondheids**Zorg** met een Ziel

Buitenring Sint-Denijs 30 | 9000 Gent | 09 246 46 46 | www.mariamiddelares.be | info@azmmsj.be